

РЕШЕНИЕ

№ 451

гр. Ямбол, 28.09.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – ЯМБОЛ в публично заседание на двадесети септември през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Марина Хр. Христова Иванова

при участието на секретаря Е.Г.А.В.
като разгледа докладваното от Марина Хр. Христова Иванова Гражданско дело № 20222330100692 по описа за 2022 година

Производството по делото е образувано по искова молба К. В. П. против «Йована»ЕООД, скоято се иска да бъде обявен за нищожен поради противоречие със закона /чл.152 ЗЗД/ договор за продажба на земеделска техника от 13.11.2018 год., подробно описан в исковата молба.

В исковата молба се посочва, че на 13.11.2018 год. между страните бил сключен договор за покупко – продажба на земеделска техника. Действителната воля на страните не била изразената в договора. Съществувало заемно правоотношение между брата на ищцата и ответника, както и на 08.10.2018 год. между същите било подписано споразумение за признаване и разсрочване на дълг. Кредиторът поискал обезпечение, и т.к. кредитополучателят и брат на ищцата не можел да го осигури, последната се съгласила да предостави земеделската техника предмет на договора за обезпечение на заема. Въпреки, че между страните съществувала уговорка, че след изплащане на заемната сума, земеделската техника ще бъде прехвърлена обратно на ищцата, и въпреки че вземането било погасено изцяло, кредиторът отказал да върне собствеността на ищцата. Излагат се съображения за нищожност на договора за покупко – продажба поради противоречието му със закона, като се иска уважаване на претенцията и присъждане на разноски.

В законоустановения срок ответникът е депозирал отговор, с който оспорва иска. Не оспорва, че между него и ищцата е сключен договор за покупко – продажба, който според ответника отговаря на действителната воля на страните. Посочва, че действително братът на ищцата е бил длъжник на дружеството, като дългът му е бил разсрочван двукратно, но не е последвало изпълнение в уговорените срокове, наложило образуване на ИД.Към настоящия момент дружеството било удовлетворено, но дори и след прекратяване на ИД ищцата не била поискала да ѝ се прехвърли обратно земеделска техника. Освен това излага съображения по съществуването на спора, а именно

– посочения договор не бил сключен предварително, преди възникване на вземането, страните по споразумението от 08.10.2018 год. били различни, договорът за продажба бил действителен и не служел за обезпечаване на дълга на трето лице. Освен изложеното ответникът оспорва представеното обратно писмо, като се посочва и, че подписът в документа не бил на представляващия дружеството.

В съдебно заседание исковата молба се поддържа от процесуален представител на ищеца.

Ответникът чрез процесуален представител оспорва иска .

След преценка на събраните по делото доказателства, съдът приема за установено следното от **фактическа страна**:

Представен е договор за покупко – продажба на земеделска техника от 13.11.2018 год., сключен между ищцата , действаща чрез пълномощника си адв. К. и З.М.З., като законен представител на ответното дружество, действащ чрез пълномощника си Й.З. , по силата на който ищцата е продала на ответника земеделска техника – зърнокомбайн Клас Доминатор за сумата от 1600 лв. без ДДС. Подписите на страните са удостоверени от нотариус Т. П. на същата дата.

На 08.10.2018 год. между ответното дружество, ЗП Б.В.К., Ф.М.И. и Д.А.К. е подписано споразумение за признаване на дълг и разсрочване на задължения, като със същото длъжникът ЗП Б.В.К. е признал, че дължи на „Йована“ЕООД суми по договори за търговски продажби за периода 2017 – 10.10.2018 год. в размер на 33 886, 80 лв., като е уговорен начин за заплащане на дълга на три падежни дати, чрез продукцията и в пари.

Прието е копие от ИЛ от 30.11.2020 год. по гр.д. № ***/2020 год. на РС – М., по силата на който ЗП Б.К. е осъден да заплати на „Йована“ЕООД суми по изброени фактури, една от които съвпада с фактура посочена в споразумението за разсрочване на дълг, а именно № ***/13.10.2017 год. за част от сумата 6000 лв. посочена в споразумението, а именно – 3534, 80 лв. Въз основа на посочения ИЛ е образувано ИД , приключило на 07.07.2021 год. поради изплащане на задължението.

По делото са събрани и гласни доказателства.

В показанията си св. И. посочва, че Б. и К. са брат и сестра, като знаел, че Б. е длъжник на „Йована“. Лично свидетелят подписвал фактурите. 2018 год. била лоша за тях и лично свидетелят договорил тези задължения да се заплащат , имали комбайн, който да предоставят на фирмата за залог, но те отказали.Искали чрез покупко – продажба и свидетелят и съпругата му се съгласили. К. дала пълномощно , за да обезпечи кредита и след като изплатели кредита да им бъде върната машината.Същата не е подписвала документи и не е идвала в гр. Я. Майката на Б. – Д. К. и свидетелят дошли заедно в кантората на адвоката , заедно със З. и направили договор за покупко – продажба на комбайна. Същия ден получили договора и едно писмо, в което пишело, че покрива задълженията на Б. К.. З. подписал писмото и договора. Договорът се подписал в кантората на адв. К.. При нотариус не били ходили. Оригиналът на обратното писмо не били взели. Комбайнът бил предаден пред 2020 год. Предали го на сина на З.. Уговорката била те да го продадат за удовлетворяване на кредита. Задълженията на Б. били погасени, но нямало от кой да си поискат обратно комбайна. К. В. била собственик на комбайна. Свидателят присъствал при подписване на договора при адвокат. З. подписал обратното писмо пред адв. К. и лично тя им предала екземпляр. В кантората присъствала Д. К., от „Йована“ЕООД не присъствали жената и сина на З..

Св. К. посочва, че от 2018 год. е започнала работа с ответното дружество. Заварила много ЧГД предимно в М.. Имало счетоводни данни за вземания и от Б. К.. Мисли, че съдебните производства били от 2020 год., независимо, че задълженията датирани от по-рано. Ответното дружество се занимавало с продажба на торове, семена, препарати, купували и земеделска земя и техника. До договора от 2018 год. се стигнало, т.к. сестрата на длъжника К. се обадила на З.. Свидетелката виждала многократно майката и бащата /св. И./ на Б. К. в Я. Искали да платят доброволно задълженията на Б., да уредят взаимоотношенията извънсъдебно. Провеждали с есрещи и дългът бил разсрочен във времето. К. изпратила лично на свидетелката всички необходими документи за продажбата на комбайна, като не ѝ е известно да е имало уговорки свързващи продажбата със задълженията на Б.. Не ѝ е известно да е имало уговорки за обратно изкупуване на комбайна след погасяване на задължението. Спомня си за предаването на комбайна, т.к. била ангажирана тежка техника и разходите били 4000 лв. Няма проблем с предаването от страна на продавачите, единствения проблем бил голямото разстояние Я – М. и как да се транспортира. До този момент никой не бил възразявал относно продажбата и предаването на вещта. Свидетелката не е виждала обратното писмо преди делото. Ответното дружество работело основно със земеделци и купувало земя и земеделска техника в цялата страна. При земеделската техника договорката била свободна, и върху посочената в договора цена се събирали такси. Д., Ф. и З. присъствали на сделката. Били готови на всички, за да уредят задълженията на Б.. Залог не са предлагали. Били дошли за уговорката за разсрочване на дълга. Те нямали комбайн.

Въз основа на така установените факти съдът прави следните **правни изводи**:

Правната квалификацията на предявеният иск е чл. 26, ал. 1, пр. 1, вр. чл. 152, вр. чл. 209 ЗЗД.

По смисъла на чл. 152 от ЗЗД - съглашение, с което се уговаря предварително, че ако задължението не бъде изпълнено, кредиторът ще стане собственик на вещта, както и всяко друго съглашение, с което се уговаря предварително начин за удовлетворение на кредитора, различен от този, който е предвиден в закона, е недействително. Ищецът по иск с правно основание чл. 152 ЗЗД следва да установи факта на съществуващо съглашение, с което е уговорен начин за удовлетворение на кредитор, различен от предвидения в закона, както и да установи твърдяното заемно правоотношение между ответника и трето лице и обезпечаването на това задължение с прехвърлената движима вещ.

В процесния случай страните не спорят, че на 08.10.2018 год. е подписано споразумение за признаване и разсрочване на задължения, за заплащане на суми по договори за търговски продажби, между ответното дружество и ЗП Б. В. К. /брат на ищцата/- длъжник, както и Ф. И. и Д. К./майка на ищцата/ – съдлъжници. Установи се по делото и че задълженията на ЗП Б. К. към ответното дружество предмет на споразумението датират от 28.03.2017 год., 10.2017 год. и 10.2018 год.

Не се спори и, че в последствие, на 13.11.2018 год. между страните по делото е сключен договор за покупко – продажба на земеделска техника. Основния спор е в това дали договорът е такъв за прехвърляне на вещта с уговорка за обратно изкупуване, дали със същия е уговорен начин за удовлетворяване на кредитора различен от предвидения в закона като вещта е прехвърлена за обезпечаване задълженията на ЗП Б. К., каквито са твърденията на ищцата по исковата молба.

Съдебната практика неизменно приема, че сделка, сключена при условията на

чл. 152 ЗЗД - уговорено е предварително, че ако задължението не бъде изпълнено, кредиторът ще стане собственик на вещта, или е уговорено предварително начин за удовлетворение на кредитора, различен от този, който е предвиден в закона, е нищожна поради противоречие със закона - чл. 26, ал. 1 ЗЗД, и не поражда целените с нея правни последици. Подобно съглашение цели да се удовлетвори вземане, възникнало от друго правоотношение между страните, но по начин, различен от установения в закона.

Съдът приема, че ищцата не ангажира годни доказателства за установяване на горните си твърдения. Представеното незаверено копие от обратно писмо, на осн. чл. 183 от ГПК е било изключено от доказателствения материал по делото, т.к. въпреки изрично дадените указания страната не е представила документа в оригинал или заверено копие, още повече предвид оспорване подписа на представляващия ответното дружество, релевирано с отговора на исковата молба. За пълнота следва да бъде посочено, че в същото липсва подпис на ищцата или нейн представител. Въпреки допустимостта на свидетелски показания, с оглед характера на спора, съдът приема, че твърденията на ищцата не се установяват и от показанията на св. И., които съдът намира за вътрешно противоречиви и противоречащи на приети по делото писмени доказателства. Свидетелят твърди, първоначално в показанията си, че са предложили техниката като залог, но ответникът е поискал покупко – продажба, на следващо място посочва, че по тяхно предложение след като изплатели кредита машината щяла да им бъде върната, а накрая че уговорката била ответникът да продаде комбайна за удовлетворяване на кредита.

Следва да се има предвид и, че забраната на чл.152 се отнася само до съглашения, които се сключват *преди или едновременно* със сделката, от която възниква главното вземане. Не съществува съмнение и че правилото на чл. 209 ЗЗД, прогласяващо недействителността на продажбата с уговорка за изкупуване, е частен случай на забраната по чл. 152 ЗЗД. Основанието за въвеждане на забраната да се уговаря придобиването на собствеността от обезпечения по този начин кредитор, е необходимостта длъжникът да бъде защитен, тъй като към момента на учредяване на дълга длъжникът е принуден да приеме условията на кредитора. В случаите, когато съглашението за продажба се постигне след главното вземане, прехвърлителната сделка не е в нарушение на общата забрана за обезпечаване на задължение в отклонение от предвидените в закона начини, защото длъжникът е освободен от принудата да се съгласи с волята на кредитора. Подобно съглашение представлява уговорка за даване вместо изпълнение. РЕШЕНИЕ № 33 ОТ 28.05.2018 Г. ПО ГР. Д. № 2112/2017 Г., Г. К., IV Г. О. НА ВКС ; Решение № 92 по гр. д. № 761/2011 г., III г.о., ВКС).

Горното разрешение е възприето и в РЕШЕНИЕ № 710 ОТ 27.05.2011 Г. ПО ГР. Д. № 430/2010 Г., Г. К., III Г. О. НА ВКС , РЕШЕНИЕ № 392 ОТ 18.01.2012 Г. ПО ГР. Д. № 1487/2010 Г., Г. К., IV Г. О. НА ВКС - от значение за преценката за наличие на съглашение по смисъла на чл. 152 от ЗЗД между страните по договора за заем, с което е уговорено начин на удовлетворяване на кредитора, различен от предвидения в закона, на *първо място е това да е направено предварително, а не след възникване на вземането*.

Договорът за покупко-продажба от 13.11.2018 год. е сключен след сключване на споразумението за разсрочване на дълг от 08.10.2018 год. и в доста по-късен момент след възникване на задълженията на ЗП Б. К. към ответника, които са предмет на споразумението, и по-голяма част от които датират от края на 2017 год. Ето защо

сделката, сключена след възникване на задълженията по договори за търговски продажби, признати и разсрочени с процесното споразумение от 08.10.2018 год. е валидна. Дори и да бъде приета като даване вместо изпълнение, допустимо е трето лице да се е съгласило да изпълни вместо длъжника, както и кредиторът търговско дружество да се е съгласил да приеме нещо друго вместо дължимото.

Само за пълнота може да бъде посочено, че не намира опора в доказателствения материал тезата на ищцата развита в исковата молба и представената писмена защита, че ответникът се е снабдил с изпълнителен лист за сумите по споразумението и вземането по същото е погасено. Както беше посочено предмет на ИЛ са фактури различни от посочените в споразумението, ката същия обхваща единствено фактура от 13.10.2017 год. и то за част от сумата от 6000 лв.

Отново за пълнота може да бъде посочено, че в случая купувачът по договора е търговец. Според съдебната практика по отношение на допустимостта на уговорка за обратно изкупуване при търговските сделки отговорът на въпроса произтича от ясната разпоредба на чл.333 ТЗ. Търговската продажба с уговорка за обратно изкупуване в определен срок би представлявала сделка с обезпечителен характер, ако прехвърлянето на собствеността е временно, а упражняването на правото на обратно изкупуване е поставено под условието длъжникът – продавач да погаси вземането на кредитора – купувач по друго правоотношение, за обезпечаване изпълнението по което е сключена продажбата. Тази търговска сделка е действителна и не попада в приложното поле на нормата на чл.152 ЗЗД.

Искът е неоснователен и следва да бъде отхвърлен.

На основание чл. 78,ал. 3 от ГПК ищцата следва да бъде осъдена да заплати на ответника сумата от 500 лв. – заплатено адвокатско възнаграждение.

Водим от гореизложеното, Я Р С

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ предявеният от К. В. П., ЕГН ***** против „Йована“ЕООД, ЕИК *** иск с правно основание чл. 26, ал. 1, пр. 1, вр. чл. 152, вр. чл. 209 ЗЗД за прогласяване нищожност на договор за покупко – продажба на земеделска техника, сключен между страните на от 13.11.2018 год.

ОСЪЖДА на основание чл. 78,ал.3 ГПК К. В. П., ЕГН ***** да заплати на „Йована“ЕООД, ЕИК *** сумата от 500 лв. – разноси за настоящата инстанция.

Решението подлежи на въззивно обжалване пред ЯОС в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Районен съд – Ямбол: _____